

15.5.1979

(12)

Informacija o predvidenih spremembah po samoupravnem sporazumu v gradbeništvu

I. Razporejanje dohodka

Dohodek dosežemo tako, da od prodanih proizvodov in storitev odštejemo stroške. Nato dohodek razporedimo tako, da se približno ena polovica razporedi na osebne dohodke, druga pa na sklade in obveznosti.

Pri nespremenjenem številu zaposlenih je moral dohodek TOZD porasti za okoli 10% več kot cene in življenjski stroški; če ne, so bili naši realni osebni dohodki ogroženi.

Razporejanje dohodka po sporazumu v gradbeništvu - po obstoječem obrazcu - nam je povzročalo velike težave. Znano je, da lahko dohodek zelo niha zaradi nihanja obsega del, kar izhaja iz tržnih (ne) prilik in strukture del.

Osebni dohodki ne bi smeli iz leta v leto nihati v taki meri kot dohodek, na primer v enem letu s porastom za 50%, v drugem pa s padom za 10%.

Zato se predlaga obrazec, po katerem se upošteva večletno, praviloma petleno dobo, za katero se sestavlja tudi srednjeročni plan. V uspešnih letih bi delili sicer visoke osebne dohodke, vendar z manjšo ali večjo rezervo, ki bi jo izrabili v manj uspešnih letih. S tem bi poskrbeli, da naši osebni dohodki tudi v slabših letih ne bi nazadovali.

Prednosti novega predloženega obrazca za razporejanje dohodka so navedene v dopisu skupne komisije za samoupravni sporazum v gradbeništvo:

1. To je prvi in osnovni pogoj predloženega razporejanja dohodka po vsakoletni skupščinski resoluciji.
2. Dosežen obseg sredstev za osebne dohodke je v celoti odvisen od gibanja dohodka.
3. Po predloženem razporejanju moremo in moramo predvsem planirati tako dohodek kot osebne dohodke. Po zakonu o planiranju je temeljni srednjeročni plan, zato se predlaga petletno razdobje.
4. V gospodarskem življenju OZD in DPS se pojavljajo cikli rasti in upadov. Poleg tega se v gradbeništvo (lahko) močno spreminja struktura in s tem tudi uspešnost del posameznih TOZD. Osebni dohodki so zagotovo manj gibljivi in prilagodljivi takemu (letnemu) gibanju kot dohodek.

Zato daje predložen način razporejanja dohodka na osebne dohodke možnost TOZD, da v uspešnejšem letu razporedi manjši delež dohodka, v manj uspešnem letu pa večji delež dohodka - pa kljub temu ne krši določil sporazuma.

5. TOZD in širše asociacije lahko natančneje planirajo pridobivanje dohodka in politiko razporejanja dohodka predvsem v času večjih naložb, ko si kolektiv(i) najprej zavestno relativno znižujejo osebne dohodke, da bi lahko po uspešno opravljeni naložbi nadpovprečno povišali osebne dohodke.

6. Izračun je enostaven, ker potrebujemo zanj poleg izhodiščnih zneskov dohodka in osebnih dohodkov le še dohodek zadnjega leta (četrtertletja) in osebni dohodek predzadnjega leta (četrtertletja) - po zaključnem (periodičnem) računu ali po planu, če določamo, planirano količino za naprej.
7. Vsaka TOZD bi morala še vnaprej obdržati svoja interna merila, v katerih bi poleg dinamike dohodka in osebnih dohodkov - to upošteva predloženo razporejanje dohodka - na podlagi analiz poslovne uspešnosti in še drugih kakovostnih kazalnikov (produktivnosti, donosnosti vloženih sredstev in drugih) konkretno razporejala konkreten dosežen ali planiran dohodek - v okviru s sporazumom dogovorjenimi doseženimi osebnimi dohodki. Po predlogu naj bi se zdaj sporazumeli samo za zgornjo (ali spodnjo) mejo pri planiranju in razporejanju dohodka na osebne dohodke.

V kolikor bomo udeleženci samoupravnega sporazuma v gradbeništvu sprejeli predloženi obrazec, ga bomo uporabljali zlasti za prihodnja leta.

Obrazec je možno uporabiti tudi za letos in za pretekla leta, vendar je treba tedaj upoštevati možnosti vsake TOZD posebej, ki bi hotela uporabiti obrazec tudi za nazaj.

V preteklih letih smo morali razporejati dohodek tako, da so rasli osebni dohodek za 10% počasneje kot dohodek. Če bi za nazaj upoštevali iz predloženega obrazca samo 5% zaostajanje rasti osebnih dohodkov za dohodkom, bi pozitivno razliko po 5% za vsako preteklo leto izrabili naenkrat v obračunskem letu! To dejstvo bi sicer omogočilo sorazmerno visoke osebne dohodke v zadnjem letu, vendar lahko tudi tako visoke, da ne bi mogli pokriti niti vseh obveznosti iz dohodka niti vseh (po sporazumu minimalnih) skladov. Še posebej je treba upoštevati, da mora

družbeni standard naših delavcev - iz sklada skupne porabe - naraščati hitreje kot osebni standard - iz osebnih dohodkov.

Vse to pomeni, da bomo morali v tistih TOZD, ki jim letos slabo kaže - teh pa ni veliko - napraviti najkasneje po polletnem obračunu podrobnejše izračune, da bi ugotovili potrebo uporabiti predloženi obrazec za nazaj.

Letos smo tako kot v preteklih letih razporejali dohodek v naših TOZD predvsem po internih merilih, ki smo si jih izračunali z vsakoletnim gospodarskim načrtom.

V letošnjih internih merilih TOZD smo resda upoštevali resolucijo in sporazum z upoštevanjem 10% počasnejše rasti osebnih dohodkov. Vendar pa smo v osebne dohodke ob priliki oblikovanja meril (konec leta 1978) za leto 1979 všteli še bivše osebne prejemke, ki jih letos po novem ^dprepisu ne izplačujemo več iz osebnih dohodkov. V obeh primerih gre za približno razliko 5%, ki se med seboj izravna. Zato ni potrebe, da bi zaradi spremenjenih določil eksternih predpisov spreminjali interna merila že v letu 1979.

II. TEREŃSKI DODATEK

Terenski dodatek ali pravilno imenovano povračilo stroškov, ki jih ima delavec, ki živi in dela na terenu, imajo gradbene organizacije - tudi TOZD v Gradisu - urejeno različno.

Ta različnost je taka, da ponekod dobivajo terenski dodatek delavci na upravi TOZD in v stalnih obratih, medtem ko v večini takih primerov ni več. Na drugi strani pa se na pravem terenu izplačujejo sorazmerno nizki in nespodbudni terenski dodatki. Zato imamo večkrat težave, ker razlike za pravi teren

niso tolikanj spodbudne, da ne bi imeli (večjih) težav pri sestavljanju skupin delavcev za delo na (pravem) terenu.

Tako imenovani pravi teren je gradbišče, na katerem ima delavec večje stroške s hrano, nastanitvijo, občasnim obiskom svojih otrok in zakonskega druga ter kulturnih prireditvev. Delavci, ki delajo na takem terenu, bodo morali - po predloženih spremembah, če bodo sprejete - dobivati tudi do 50% višji terenski dodatek kot doslej!

Poleg tega je v pripravi predlog za spremembo metodologije ocene opravil (PMS metoda). V skladu s predloženimi spremembami samoupravnega sporazuma v gradbeništву je treba povečati točke za kriterij - posebni pogoji v gradbeništву. Povečano število točk se prek posebne tabele - pogoji delovnega okolja - spremeni v razrede. V poprečju bo to povečanje znašalo okoli dva razreda, kar predstavlja dobrih 10% ali nekaj več kot predvideva predložena sprememba sporazuma v gradbeništву.

Predložene spremembe metodologije so priložene. Konkretni učinki za posamezne delokroge (bivša delovna mesta) bodo izračunani skupaj s pregledom stanja po vseh TOZD Gradisa in z vsemi učinki, ki jih prinašajo predložene spremembe - objavljene najkasneje v začetku drugega polletja.

Kdaj bodo te spremembe začele veljati?

Ali bodo predložene spremembe sprejete?

Kaj bodo spremenile te spremembe?

Marsikje in marsikdaj se govori poenostavljeno, češ, vzeti mislijo terenski dodatek. K takim govoricam je treba reči, da v Gradisu ni delavcev ali organizacije, ki bi delovali v smislu takih govoric! Nepravilnosti v izplačevanju neupravičenega

terenskega dodatka bodo TOZD, kjer imajo take primere, same odpravile ali pa jim bodo to priporočili krajevni inšpekcijski organi.

Kaj bomo storili v Gradisu, da bi bile nevšečnosti čim manjše in to ne glede na upravičenost morebitnih sprememb? Pomembno je, da smo na katerokoli nevšečnost pripravljeni. Dalje je pomembno, da ne bi smeli v nobenem primeru uveljavljati spremembe naenkrat ampak postopno.

Po precej temeljiti razpravi, ki je bila (17. aprila 1979) na konferenci osnovnih organizacij sindikata v Gradisu, so se oblikovala tale stališča, ki jih je treba preveriti v kolektivu:

1. Povečati je treba terenski dodatek na pravem terenu do 50%, to je od dosedanje omejitve 2% na 3% od osebnih dohodkov. Izračun po posebni metodologiji za terenski dodatek daje največ 2,8%.
2. Za vsa dela na terenu je treba v večji meri kot doslej upoštevati kriterij - posebni pogoji: v gradbeništvu. Glede na predložene spremembe sporazuma v gradbeništvu (550 din poprečno na mesec več) se predlaga v poprečju povečanje za delokroge, ki se opravljajo na terenu za do dva razreda.
3. Višina terenskega dodatka, ki se izplačuje, naj bi bila odvisna od višine regresiranja hrane in stanovanja.
4. Za delo v stalnih obratih, torej ne na terenu, naj se za občasno delo na terenu izplačujejo znižane (ali običajne) dnevnice.
5. Delavci, ki imajo stalno prebivališče v kraju dela ali se dnevno vračajo k svoji družini, imajo za delo na terenu:
 - povišanje delokroga,
 - povračilo predvidoma celotnih stroškov prevoza,
 - terenski dodatek v primeru podaljšanega ali deljenega delov-

nega časa na terenu, vsled česar ne morejo užiti dnevnega obroka doma; povečani strošek zategadelj znaša - po izračunu metodologije - 0,4% od osebnih dohodkov.

6. Za primere izplačevanja terenskega dodatka, v katerih je upravičenost lahko v prihodnje sporna, se priporoča, da se do nadaljnega višina takega dohodka ne povečuje.
7. V najkrajšem možnem času (do konca junija) se bo napravil celovit pregled izplačil terenskega dodatka, dodatka za ločeno življenje, znižanih dnevnic in dodatka za prevoz na delo. Na podlagi primerjav med obstoječim stanjem in predloženim spremembam se bo objavil konkreten učinek za vsako TOZD posebej.
8. Do tedaj ne moremo in ne smemo uveljaviti nobene pomembne spremembe s področja terenskega dodatka. Bistvenejše spremembe - v kolikor bodo potrebne - bomo uveljavili postopno, ker je treba upoštevati vsaj te posledice:
 - možnost fluktuacije,
 - istočasen prehod na morebitne spremembe v celotnem gradbeništvu,
 - možnost spremenjenega oblikovanja cen storitev gradbeništva zaradi obravnavanih sprememb.

S celovito rešitvijo vprašanja terenskega dodatka bo v polni meri učinkovala težnja sindikata in delavcev, da bodo s povišano osnovo pridobili zlasti v primerih bolezni in upokojitve. S celovito rešitvijo v prid delavcev ne bi smela biti oškodovana niti gradbena organizacija združenega dela, ampak bi z zmanjšanjem materialnih stroškov porastel v ustrezni višini dohodek, s čemer bi se ustrezneje vrednotilo delo gradbenega delavca; ustrezneje v primerjavi z nivojem osebnega dohodka gradbenega delavca v ostalem svetu.

PREDLOG SPREMEMB METODOLOGIJE PO KRITERIJU "POSEBNI POGOJI V GRADBENIŠTVU"

(Za premislek in razpravo)

V metodologiji ocene opravil, ki je kot priloga 2 sestavni del samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanja čistega dohodka TOZD, za delitev sredstev za osebne dohodke itd., naj bi na strani 33 pod točko 11 povečali število točk za posebne pogoje v gradbeništvu in sicer:

Posebni pogoji v gradbeništvu:

Stopnja	Definicija	T o č k e	
		doslej	predlog
O	Delovišče na terenu	0	0
I	Delovišče (na terenu) je urejeno in stalno. Dela se pretežno v rednem delovnem času. Stanovanje in prehrana sta urejena.	0,5	2
II	Delovišče (na terenu) je začasno urejeno v začasnih prostorih in se večkrat menja. Dela se pogosto v podaljšanem in prerazporejenem delovnem času. Delovišče je oddaljeno od stalnega bivališča	1,5	6
III	/ Delovišče je na prostem in se pogosto menja. Dela se brez rednega urnika. Delovišče (na terenu) je oddaljeno od stalnega bivališča in naseljenih krajev	3,0	12

S tem bi se ob uporabi spremenjene tabele 8 pogoji delovnega okolja na strani 5 priloge k metodologiji "Dodelitev nadomestnih razredov" spremenile - povečale točke za vse delokroge, ki imajo točke oz. stopnje po kriterijih obremenitve (pod 12) v obrazcu "Opis delokroga", s katerim se vrednoti delokrog in sicer:

1. Točke za posebne pogoje v gradbeništvu (kriterij 12.10) bi se povečale v odnosu na dosedanje.
2. Skupno število točk po celem kriteriju 12 bi se s tem tudi povečalo.
3. Točke po vseh kriterijih na zadnji strani obrazca "Opis delokroga" bi končno povečala razred (ocenjujemo, da bi zvišanje znašalo do dva razreda).

Kot primer smo izdelali prevrednotenje delokroga KV zidarja, kjer smo prikazali nastalo spremembo, ob tem, da pogoji tega delokroga spadajo v II. stopnjo "Posebnih pogojev v gradbeništvu" in bi temu delokrogu namesto dosedanjih 1,5 točk pripadalo 6 točk, kar bi skupaj dalo namesto dosedanjega 11. razreda nov 13. razred. (Glej zaokrožene in prečrtane številke)

Prosimo, da v vaših pogojih za nekatere delokroge preiskusite prevrednotenje na opisan način in posredujete svoje mnenje oz. predloge kadrovski službi.

Prilogi:

- predlog nove tabele "Pogojev delovnega okolja"
- primer prevrednotenja delokroga

Sestavila :

Stane Uhan
Vinko Koletto

Strokovnostna kategorija			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
R a z r e d o v	Točk za pogoje delovnega okolja	od 0,5 do 1,9	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5 ²	0,5 ²	0,5 ²	0,5 ²
		od 1,9 do 3,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0 ²	1,0 ²	1,0 ²	1,0 ²
		od 3,3 do 4,7	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5 ²	1,5 ²	1,5 ²	-
		od 4,7 do 6,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0 ²	2,0 ²	2,0 ²	-
		od 6,1 do 7,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5 ²	2,5 ²	2,5 ²	-
		od 7,5 do 8,9	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0 ²	3,0 ²	3,0 ²	-
		od 8,9 do 10,3	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5 ²	3,5 ³	3,5 ³	-
		od 10,3 do 11,7	4,0	4,0	4,0	4,0 ²	4,0 ²	4,0 ³	4,0 ³	-
		od 11,7 do 13,1	4,5 ²	4,5 ²	4,5 ²	4,5 ³	4,5 ³	4,5 ³	4,5 ³	-
		nad 13,1	5,0 ²	5,0 ²	5,0 ²	5,0 ³	5,0 ³	5,0 ³	5,0 ³	-

Opomba za številčne znake 1,2 in 3

1. Še možen izbor (še možni kriteriji in stopnje, po katerih se vrednotijo delovne naloge določene strokovne zapletenosti - sestavljenosti)
2. Izjemoma možen izbor (kriteriji ali stopnje, ki se lahko izjemoma uporabijo za vrednotenje delovnih nalog določene strokovne zapletenosti, kjer so takšni zelo jasni in specifični)
3. Samo za določeno strokovnost (te kriterije in stopnje je v IV strokovnostni kategoriji mogoče dodeliti oz. vrednotiti delovne naloge pri neposrednem delu (orodjarju, fini mehaniki, vzdrževalci zelo zapletenih naprav inp.))

Primer preureditve pri spremembi kriterija pod 12.10

Priloga 2

OPIS DELOKROGA

31412

313...

0.1

Naziv delokroga

Zidarska oprema

0.2. TOZD - DSSS

TOZD

0.3. Sektor, delavnica, oddelck, služba sektor - gradbišča

1 SPLOŠNI PODATKI DELOKROGA

1.1. Povprečno število delavcev na tem delokrogu

1.2. Nadrejeni delokrog Vodja gradbenih del

1.3. Podrejeni delokrogi in povprečno število delavcev na delokrogu

a)		e)	
b)		f)	
c)		g)	
č)		h)	
d)		Skupno število delavcev	

1.4. Obvezne povezave z delokrogom

a)		d)	
b)		e)	
c)		f)	
č)		g)	

2. Posebne odgovornosti delokroga

Obvezni zdravniški pregled obsega:

Časovni razmak

Posebne zahteve delokroga:

Spol: oba, imo M. Jane

Kategorizacija delokroga

Kriterij	4	6	7	8	9	10	11	12	Skupaj
	III.	3w l.		II.	I.	I.	4,1	5,8 (10,3)	
Razredov	3	1	0	1	0	0	4	2 (4)	11 (13)

REKAPITULACIJA OPISA DELOKROGA
IN RAZPISNI POGOJI ZA ZASEDBO DELOKROGA

Solska stopnja

LV zidar

Poklic

Kvalificirani zidar

Datum opisa:

Opisal:

Potrdila komisija:

Datum potrditve:

V